Хмельницький Роман Володимирович
викладач англійської мови
НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», Україна

МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІНИХ КОНЦЕПТІВ LOVE - HATRED *(НА МАТЕРІАЛАХ ОПОВІДАННЯ ФРЕНКА ГЕРБЕРТА 'DEATH OF A CITY')*

Вступ. Роботу присвячено вербалізації опозиції емоційних концептів LOVE – HATRED, яка вважається основною опозицією. Вербалізація цих концептів розглянута на матеріалі оповідання Френка Герберта 'Death of a City'.

Мета роботи полягає в аналізі об'єктивізації валентності та визначення імпліцитного та експліцитного виявлення в тексті опозиції емоційних концептів LOVE – HATRED в оповіданні Френка Герберта 'Death of a City'.

Методи дослідження. Для досягнення мети використовувалися такі методи дослідження: аналіз використання емоційних концептів у художній літературі та класифікація емоціних концептів «LOVE», «HATRED» за ознаками валентності й використанням експліцитного та імпліцитного вживання на основі запропонованих класифікацій.

Результати та обговорення. Любов «LOVE» у літературі визначається різними способами, як-от: відносини, ставлення, досвід та емоція [5]. Ця складна емоція формується з афективних переживань з позитивною валентністю, наприклад, радість, піднесення, сексуальне збудження, задоволення, захват, відчуття щастя [4]. Хоча в цій групі почуттів домінує позитивна валентність, можуть з'являтися такі негативні елементи як тривогу, страх, невдоволення, ревнощі, ненависть, сором або почуття провини [7].

Концепт «ненависть» «HATRED» не має глибокої теоретичної традиції, але Х.Ортега-і-Гассет розглядає його у взаємозв'язку з концептом «любов» «LOVE». Він визначає ненависть як неприйняття чогось злого, абсолютну несумісність із предметом ненависті. Ненавидіти будь-кого означає не приймати сам факт його існування. «Ненависть», як емоційний концепт, може виявлятися в тексті експліцитно (через пряму номінацію цієї емоції та використання відповідних емотивів), а також імпліцитно – шляхом актуалізації пов'язаних з ненавистю понять та категорій, таких як огида, зневага, страх і т.д. [3].

На думку Є.Гороть та Н. Троцюк, ненависть – це інтенсивна емоція, яка передбачає цілковите неприйняття об'єкта суб'єктом. До складу лексеми «ненависть» входять такі семи:

1) ненависть - крайня інтенсивна емоція;
2) ненависть і ворожість – споріднені поняття;
3) ненависть передбачає бажання зла у ставленні до об'єкта;
4) основою ненависті може бути огида [2].

Отже, емоційний концепт «HATRED» має виключно негативну валентність.

Як зазначає О.Л. Бєссонова, у фокусі більшості досліджень знаходяться найчастотніші концепти емоцій-опозицій, які представлені в художньому дискурсі, а саме: love – hatred, contempt; joy, pleasure – grief, sorrow, sadness; happiness – unhappiness; відсутність опозиції – anger; calmness – anxiety, concern; відсутність опозиції – fear; також виокремлюємо амбівалентні емоції surprise, wonder; interest, curiosity, які мають двоїсту природу і за різних умов можуть набувати як позитивного, так і негативного значення [1].

Оповідання Френка Герберта містить 19 речень з вербалізацією емоційних концептів «LOVE» та «HATRED», зокрема: (10 речень стосуються емоціного концепту «LOVE», 8 речень – емоційного концепту «HATRED» та 1 речення з опозицією «LOVE – HATRED).

Емоційний концепт «LOVE» характеризується як позитивними, так і негативними валентностями:

Піднесення: '*…but if we create with love and if our creation generates new life, then we can love'*

Сексуальне збудження: *'Most men who saw her loved her and desired her'.*

Задоволення: *'I love a little community on a muddy river, a place called Eeltown.'*

Захват: *'"I love the city," she said.'*

Відчуття щастя: *'We begin with unquestioning love for each other'*

Тривога: *'"I find myself loving your city with a fierce protectiveness that at the same time repels me and insists that I scar this place.'*

Ревнощі: *'If you love me, it will be more than appearance'*

Усі 9 прикладів використання емоційного концепту «LOVE» вжито експліцитним способом.

Емоційний концепт HATRED виражений такими способами:

Огида: *'He was a square, ugly little man who offended her city whenever he entered it'.*

Зневага: *'…and I don't believe you will hate me for it'.*

Страх: *'She forced herself to answer. "At first, when I saw hate, I asked why, but people denied it'.*

Злість: *'"Some of them will always hate," she whispered'.*

Серед згаданих варіантів емоційного концепту "HATRED" – у 16 реченнях вжито експліцитно через пряму номінацію емоцій, наприклад: *'If the people of the city must hate, and some of them always will," she said, "better they hate us than one another'* та в 2 контекстах імпліцитно, наприклад: '*Mieri clenched her fists, trembling'.*

Також в одному реченні було використано 2 бінарні емоційні концепти «LOVE» і «HATRED»: *«How long have outsiders learned to love your city only to hate it?"».*

Висновки. В роботі проаналізовано об'єктивізацію валентності та визначення імпліцитного ~~та~~ і експліцитного виявлення в тексті опозиції емоційних концептів LOVE – HATRED в оповіданні Френка Герберта 'Death of a City'. Емоційний концепт «LOVE» в основному виражається через пряму номінацію емоцій в тексті та характеризується позитивною валентністю, тоді як емоційних концепт «HATRED» також ~~в~~ здебільшого виражається експліцитно, але має виключно негативну валентність.

Список використаних джерел:

1. Бессонова О.Л. (2003). Концепты эмоций в структуре оценочного тезауруса английского языка. Лінгвістичні студії, 2(2), 256-265.
2. Гороть Є, Троцюк Н. (2016). Основні ознаки та засоби вербалізації концепту HATE в англомовній картині світу. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, 5, 15-19.
3. Теппеева Д. Р. (2016). Бинарные концепты «любовь/love» и «ненависть/HATRED(hatred)» в культурологическом, философском и лингвистическом аспектах. Молодой ученый, Retrieved from https://moluch.ru/archive/107/25830/.
4. Fehr, B. (2006). A Prototype Approach to Studying Love. In R. J. Sternberg & K. Weis (Eds.), The new psychology of love (pp. 225–246). Yale University Press.
5. Fehr, B., & Russell, J. A. (1991). The concept of love viewed from a prototype perspective. Journal of Personality and Social Psychology, 60(3), 425–438. https://doi.org/10.1037/0022-3514.60.3.425
6. Herbert, F. (1985). Death of a City. Eye (pp. 379-390). New York, The United States of America: Byron Preiss Visual Publications, Inc.. (Original work published 1985).
7. Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. Psychological Review, 93(2), 119–135. https://doi.org/10.1037/0033-295X.93.2.119.

Потапенко Наталія Володимирівна
викладач кафедри романо-германської філології та методики навчання іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ З АУДІЮВАННЯ ДЛЯ УЧНІВ 6 КЛАСУ

При організації процесу аудіювання важливо пам'ятати деякі його особливості:

- мова повинна бути автентична;
- темп мови повинен бути природним для даної мови;
- сприйняття тексту без зорової опори не повинно перевищувати півтора-трьох хвилин, із зоровою опорою - п'яти хвилин;
- уявне представлення (з'єднання зорового і слухового каналу) створює кращу можливість для вилучення необхідної інформації;
- підкріплення артикулюванням слухового образу полегшує процес сприйняття мови на слух, особливо у випадках, коли сформований образ слова ще не закріплений або якісь або перешкоди ускладнюють сприйняття: промова чоловіком, сприймається легше, ніж мова жінки або дитини;
- основна інформація, виражена на початку повідомлення, розуміється на 100%, в кінці - на 70%, в середині повідомлення - на 40%;
- рівень надмірності інформації повинен бути природним, а ключова інформація повинна бути представлена відомої для учнів лексикою;
- чим складніше текст для сприйняття, то більшої значущості набувають візуальні опори і вправи на зняття мовних труднощів, що готують учнів до слухання тексту [3].

Основними критеріями, які враховуються при проектуванні текстів для аудіювання, є контекстуальні, особисті, критерії автентичності, соціально-лінгвістичні, лінгвістична форма мовного сигналу, навчальна мета. Безсумнівно, лінгвістична форма матеріалів, використаних для навчання слухання, має велике значення, але зазвичай відмічають тільки, що лінгвістична форма повинна відповідати рівню володіння мовою учнів, не пояснюючи, як лінгвістична форма мовного сигналу може впливати на процес слухання або те, що студенти повинні знати про це, щоб підвищити їх обізнаність в тому, чому вони навчаються. Адже, матеріалів, які використовуються на уроках недостатньо для розвитку метакогнітівних знань шляхом підвищення свідомості учнів процесу прослуховування. Таким чином, першорядне значення має знання законів процесу сприйняття мови, вчення про те, як слухати, пояснення основних законів стратегій слухання [4].

Основною відмінністю середнього етапу навчання аудіювання від початкового є велика комунікативна спрямованість і розвиток трьох видів аудіювання (з повним розумінням, з розумінням основного змісту, з вибірковим розумінням). Для навчання аудіювання доцільно використовувати автентичні (адаптовані, якщо в цьому є необхідність) тексти, доступні учням за змістом та мовним оформленням різних жанрів і стилів [2]. Такі тексти обов'язково повинні містити деякі труднощі, які учні в змозі самостійно подолати або можуть проігнорувати, якщо це не завадить комунікації. На цьому етапі важливо розвивати компенсаторні вміння, що дозволяють зрозуміти інформацію на основі: опори на контекст, мовної здогадки, невербальної поведінки мовця (міміки, жестів, виразу). Достатня увага повинна приділятися формуванню вміння розуміння незнайомих явищ на основі ініціативної мовної і немовної поведінки.

Щоб ефективно навчити сприйняття аудіювання, вчитель повинен чітко розуміти вміння, яке буде розвиватися у студентів. Перш ніж учитель може розробити послідовність дій, які будуть навчати слухачів аудіювання, він повинен зрозуміти характер навички, який він має намір розвивати. Аудіюванню, як і інших видів мовленнєвої діяльності, треба навчати спеціально. Методисти розглядають широко використовуваний формат навчання аудіювання, який включає три етапи в прослуховуванні: pre–listening, listening and post–listening [4].

1. The Pre–listening Stage

Це перший етап навчання аудіювання. На цьому етапі молодшим підліткам надається деяка довідкова інформація про аудіо. Дійсно, це підготовчий етап навчання аудіювання, в якому учні підготовлені і мотивовані для прослуховування і виконання завдань. Цей етап складається з декількох видів діяльності, таких як надання довідкової інформації, перегляд картинки, обговорення теми, відповідь на питання [3].

Завдання даного етапу навчання аудіювання можуть бути сформульовані наступним чином:

- look at a list of items before listening;
- read a text before listening;
- label a picture;
- predict / speculate.

Необхідно звернути увагу, що на підготовчому етапі застосовується інтегрований підхід до навчання аудіювання й інших аспектів мови, тобто, це означає, що робота може бути проведена вчителем з читання, мовлення, письма або з усіх трьох аспектів разом. Цей етап неможливо ізолювати від інших, тому що вже на наступному, while-listening етапі, мають своє продовження усі види роботи [3].

2. The While–listening Stage

На цьому етапі учні прослуховують аудіо, виконують дії та завдання, ґрунтуючись на розумінні аудіювання. Це реальна ступінь аудіювання, коли учням пропонується виконувати вправи на основі прослуханого аудіотексу. Основна мета цього етапу – допомогти учням розвинути навички вилучення повідомлень з розмовної мови [1]. Завдання даного етапу навчання аудіювання:

- marking / checking items in pictures;
- storyline picture sets;
- completing pictures;
- picture drawing;
- carrying out actions;
- making models / arranging items in patterns;
- form / chart completion;
- using lists;
- multiple-choice questions;
- text completion;
- spotting mistakes.

3. The Post–listening Stage

Це завершальний етап, на якому проводяться подальші заходи. Цей етап «після – прослуховування» охоплює всі дії, пов'язані з певною аудиторією, які виконуються після завершення прослуховування. В якійсь мірі цей етап є продовженням діяльності, яку ведуть на етапах до і під час прослуховування. На даному етапі можна використовувати такі завдання для контролю сформованості аудитивної компетенції: рішення проблем і прийняття рішень, інтерпретують дії, рольові ігри, письмові роботи [1].

Список використаних джерел:

1. Бігич О.Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні / О.Б. Бігич // Іноземні мови. − 2012. − № 2. − С. 19-30.
2. Борозьонова Ф. М. Труднощі аудіювання / Ф.М.Борозьова // Англійська мова та література. – 2008. – № 16-18. – С.206-208.
3. Osypenko, K. L. Developing English listening skills of secondary school students / K. L. Osypenko // Іноземні мови. – 2014. – №4. – С. 15 – 19.
4. Templin M. Certain Language Skills in Children: Their Development and Interrelationship. / M. Templin – University of Minnesota Press, 1957.
5. Vandergrift, L. Listening: Theory and practice in modern foreign language competence // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.llas.ac.uk/resources/gpg/67